

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ОБРЯДОВІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНИ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ
МИСТЕЦТВІ**

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка 2 курсу
13-231М групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Луганська Юлія Вікторівна

Керівник: кандидатка педагогічних
наук, доцентка Терешенко Н.В.

Рецензент: голова циклової комісії
«Народна хореографія» комунального
закладу «Херсонський фаховий коледж
культури і мистецтв».
Кізяков В.М.

Херсон - 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико-аналітична основа хореографічної композиції	6
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції ..	6
1.2. Ідейно-тематична основа.....	11
РОЗДІЛ 2. Літературно-географічний аналіз хореографічної композиції	13
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	13
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту.....	13
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
Кодекс академічної доброчесності	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що у кожній сфері суспільного буття традиції передають тенденції, які вже пройшли перевірку довгим часом і багатьма обставинами. Сукупність традицій в усіх сферах життєдіяльності соціуму слугує детермінантою і показником соціокультурної ідентичності в цілому.

Інформаційне суспільство в наш час, безпосередньо позначилося соціокультурною суперечністю між минулим та сьогоденням, традицією та новаторством. В сучасному суспільстві проблематика зростання традицій незмінно стає актуальною переростаючи у розвиток неотрадиціоналізму. Ця філософська теорія починається не від змістовних конкретно історичних параметрів традиції, а вже від самої її наявності.

Народна танцювальна культура, як і будь-який інший вид мистецтва є універсальним способом духовно-практичного освоєння світу, що відіграє значну роль у інтернаціональній комунікації між людьми. Саме це надає їй виняткового значення в структурі традиційного духовного буття людства. Народний танець втілює важливі риси національної культури, саме він є носієм культурного коду народу є ретранслятором системи цінностей.

Найбільш пряме уявлення про пластичну лексику передають традиції. В жодному з мистецтв вона не відіграє такої ролі, як у хореографії. Використовуючи традиції народів постановники повертають нам втрачені рухи до лексичної скарбниці. Актуальними на сьогоднішній день залишаються хороводи, гопаци, козачки, метелиці, гуцулки, коломийки, польки, кадрили.

Танці які були започатковані у прадавні часи були безпосередньо вплетені у щоденне життя, передаючи собою дієвий засіб організації трудових буднів, прикрашання свят та урочистостей. Починаючи з доби просвітницького руху, народний танець повсякчас притягував увагу діячів

професійного мистецтва, науковців та дослідників. На теоретико-концептуальному рівні інтерес представляють наукові розробки К. Василенка, С. Легкої, І. Пігуляка, І. Книша Ю. Станішевського та ін., що надають можливість усвідомити танець (а саме український народний танець) як мистецький та соціокультурний феномен. Вивчаючи лексичні новоутворення, ці дослідники звернули свою увагу саме на рухах традиційної хореографії, неопускаючи увагою трансформації народного танцю, які з'явилися внаслідок поєднання, ускладнення вже існуючих форм руху або окремих елементів, також па, які були створені балетмейстерами по-новому з скарбниці народно-сценічного танцю. Суттєвим внеском у піднесення наукових засад хореографії є праця К. Василенка «Український танець». Вчений розглядає шляхи становлення, розвитку та еволюції хореографічної лексики з багатовікових традиційних ритуально-обрядових дійств у танках до сучасного українського танцю. У його праці «Лексика українського народно-сценічного танцю».

Першою спробою у світовій хореографічній науці проникнути у глиб проблеми та розпочати експеримент з морфології руху та структури його взаємопов'язаних пластичних частин, їх своєрідних прикмет та поглиблене використання в усіляких жанрах та різновидах українського танцю.

Розглядаючи українську народну хореографію як поліфункціональне явище наголошує, що життя народного танцю об'єднане з хореографічним фольклором і спочатку є синкретичним, невід'ємним від способу традиційного самовираження в мистецтві пластики.

Самодостатність та цілісність українського народного танцю, як своєрідного сценічного жанру, обстоював В. Авраменко, який є одним з видатних хореографів ХХ ст. Він є учнем та наслідником В. Верховинця, В. Авраменко був освічений із системою педагогіки та науково-теоретичними дослідженнями свого вчителя в системі української народної хореографії та став заслуженим наступником вже існуючих традицій. Відновленню

українського танцю В. Авраменко, приділив культурно-мистецького значення, та став засобом національного виховання: «Хочу наукою та мистецтвом танцю пробудити в молоді любов до України, бажання спільної думки української», – писав балетмейстер, усвідомлюючи цінність цієї справи для формування національної свідомої молоді . Однією з найважливіших властивостей творчості В. Авраменка є те, що у його репертуарі широко репрезентовані танці, що представили розмаїття регіонів України, їх різні традиції та звичаї. Цей регіоналізм у творчості майстра став яскравим фактором єдності й соборності української нації, якій він присвятив талант віртуоза-балетмейстера, популяризатора та вчителя народної культури. І. Пігуляк чіткіше, ніж І. Книш, передає значення В. Авраменка у справі відродження традицій українського танцю в різних культурних осередках та збагачення української народної хореографічної культури. Передусім наголошується на значенні заснованого митцем в еміграції «Першої школи українського народного танку», фундаментом якої склали інтерновані козаки і діяльність якої націлювалася на збереження хореографічних традицій.

Щоб поширити актуальність народного танцю, та збереження звичаїв ми обрали **темою**: «Обрядові традиції України в хореографічному мистецтві».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами: кваліфікаційна робота (проект) виконувалась до плану кафедри хореографії факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету. Тема кваліфікаційної роботи (проекту) має безпосередній зв'язок з ініціативною розробкою кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету «Формування професійно-творчих здібностей майбутніх хореографів в умовах освітнього процесу ЗВО» так як подальше вивчення даної тематики окреслює проблеми професійного виконавського та педагогічного розвитку в хореографічному мистецтві, яке чітко пов'язане з питанням компетенції майбутнього хореографа. Робота над кваліфікаційним

проектом передбачає використання освітніх та навчальних програм кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету з дисциплін мистецтво балетмейстера, філософія танцю, історія хореографічного мистецтва та інших.

Мета дослідження полягає в дослідженні та обґрунтуванні народних звичаїв та традицій Українського народного танцю

Працюючи над роботою ми виділили такі **завдання**:

- проаналізувати теоретичний матеріал та обґрунтувати історико-мистецькі засади хореографічної композиції;
- визначити ідейно-тематичну основу хореографічної композиції;
- описати композиційно-архітектонічну побудову твору;
- розробити графічну таблицю твору з описом хореографічного тексту;
- розробити оригінальну сценографію та створити костюми.

Об'єктом дослідження є традиції різних народів, їхнє значення та особливості в розвитку української народної хореографії

Предметом дослідження є особливості обрядів українського народу засобами народної хореографії та її сценічне впровадження.

В процесі роботи використовували такі **методи дослідження**:

- методи емпіричного дослідження (спостереження);
- методи теоретичного дослідження (історичний метод);
- універсальний метод (аналіз).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в актуальності народного танцю, що формує новий погляд на роботу сучасних балетмейстерів над створенням тематики пов'язаної з традиціями давніх народів та підкріплюється самостійно новою та оригінальною створеною сценографією.

Практичне значення одержаних результатів. Розробка хореографічного номеру з даної тематики може бути використана в освітніх та навчальних програмах кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету. Комбінації з хореографічного тексту можуть бути використані предметом вивчення на заняттях з дисциплін мистецтво балетмейстера, основи народного танцю, як практичний матеріал. Сценічне впровадження хореографічної композиції може використовуватись у творчих заходах як самостійний номер, а також бути частиною театралізованої вистави.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Приймала участь з виступом про «Обрядові традиції України в хореографічному мистецтві» в XI Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених і студентів «Зарубіжна та українська культура: питання теорії, історії, методики» 26 березня 2021 року в м. Херсоні.

Взяла участь у XII Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Хореографічна культура – мистецькі виміри» 21 квітня 2021 року в м. Львів з науковою доповіддю: «Обрядові традиції України в хореографічному мистецтві»

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1 Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.

Традиції - це загальна національна значущість, частина культурної спадщини, зокрема досвід мистецтва певного народу, який історично склався й набув сталої форми з давніх часів, який зберігається, передається та оновлюється в усьому чи в окремих соціальних групах. Окрему групу традицій становлять мистецькі традиції, а серед них - хореографічні, у яких віддзеркалився багатовіковий досвід танцювального мистецтва.

Мистецтво танцю зародилося в давнині, у первісних синкретичних обрядових діях і поступово виокремилася в самостійний вид мистецтва. У різних джерелах вказується, що під впливом соціально-історичних і географічних умов життя в кожного народу склалися власні національні танцювальні традиції, хореографічна мова й пластична виразність, особливі координація рухів, музично-танцювальна форма, прийоми співвідношення руху з музикою [8,с.45].

У XVI-XVII ст. сформувалися національні особливості української народної хореографії, окреслилися типові танцювальні рухи.

Танець - це мистецтво передачі себе, внутрішнього стану. Коли людина робить рух відчувачи ритм, та своє почуття, то це вже можна назвати танцем. У прадавні часи, ще до формування мови, людина спілкувалася різними вигуками звуків, жестами, мімікою а також малюнками. Печерні люди жили громадами, та на кожному подію в житті, таку як народження дитини, полювання - супроводжувалася деяким дійством з рухами тіла, та звуками.

З давнини для людини танець був наділений невичерпним засобом який слугував як концентрація з навколишнім світом та собою, а також

медитацією. Тому надалі його використовували як богослужіння. Також важливою рисою тої місцевості вважалися танці, які показували збір врожаю, полювання та посівання. У подальшому хоробрість та сила були провідними темами для танців.

З моменту зародження танцю, він виконував найважливіші функції: ритуальну - був природним способом встановлення зв'язку з сакральним; комунікативну – був прийомом який передавав знання між людьми; ідентифікаційну – способом вираження самого себе, показуючи належність до свого племені; експресивну – танець міг слугувати грою; катарсичну – був способом для зняття фізичного, емоційного навантаження [2,с.143].

В ритуальних танцях були певні правила, такі як пози, рухи та канонізовані ритми.

До видів ритуальних танців відносять: сюжетні, функцією є розважання; безсюжетні – спонтанні та імпровізовані; любовні – взаємодія чоловіків та жінок. Головною формою для існування танець був задля здійснення обрядів та ритуалів.

Одним з основних та найлегших малюнків було коло, воно є зручною формою виконання масових танців. Танець по колу в різних племенах мав відношення до викликання плодючості, достатку. А також іноді танець по колу символізував подружжя.

Цей найдавніший вид творчості, що виявляється в ритмічних рухах під спів або музику. Можна лише здогадуватися, що перші танці з'явилися як прояв емоційних вражень від навколишнього світу. Надалі рухи розвивалися внаслідок імітування рухів тварин, а пізніше - жестів, що передавали певні трудові процеси (наприклад деякі хороводи). Первісний танець, разом з піснею виконував магичну роль, тому серед календарно-обрядових танців залишилося чи не найбільше архаїчних рис [26].

Слід розрізняти такі танці як фольклорний і сценічний, фольклорний був танцем який побутував у своєму природному середовищі, кожна місцевість мала свої традиційні рухи, костюми, та різні ритми.

Сценічний танець був поставлений професійно, для виступу на сцені. Фольклорна хореографія України завжди була, та залишається джерелом невичерпного професійного мистецтва.

Фольклорні й сценічні танці мають багато спільних та відмінних рис. Фольклорний танець - це прояв великих почуттів, емоцій, настрою, його виконують для себе та свого настрою, а потім для глядача. Сценічний танець навпаки, спочатку призначений для показу глядачеві і виключає будь-які елементи експромту.

В українському народному танці часто зустрічається елемент змагання: парубка з дівчиною, двох хлопців, або музиканта з танцюристом. На сцені змагання можуть бути свідомо поставлені балетмейстером, як частина танцювального сюжету.

Загалом танець бере свій початок у хороводах, які слугують основою української народної хореографії. В них передаються істотні риси характеру українського народу: героїзм, волелюбність, дотепність, завзяття, нестримна веселість, винахідливість та ін.[5,с.60-61].

Мелодії які супроводжують танець є дуже різноманітними та багатогранними, вони досить різноманітні за ідейно-емоційним змістом, значна частина виконується в народі як самостійні інструментальні п'єси.

Календарні обряди та свята були системою які суттєво відзначилися на культурі народу, оскільки, визначала весь розпорядок життя людини протягом цілого року. Сутність внутрішньої календарної обрядовості викликала двома чинниками: сезонністю природи та стадіальністю процесу життєдіяльності людини. Сезонність природи визначала чотири цикли календарної обрядовості: весняний, літній, осінній та зимовий, кожний з них був приуроченим, по-перше, до відповідних явищ, по-друге, - до різних видів сільськогосподарської діяльності. Другий ввібрав сезон весіль, коли дозволялося укладати шлюби, період коли готувалися запаси на зиму, та ще час культу буття і продовження свого роду, фізичного існування і духовного відтворення [7].

Весняне пробудження природи викликало оживлення людської діяльності, а разом і намагання передати усім працювиту діяльність через звернення до богів. Зимовий обрядовий цикл, за думкою дослідників, поєднувався з поворотним моментом в природі - зимовим сонцестоянням. Вважали, що саме зимою людина може передбачити майбутнє, це викликало щедрування, колядування та ворожіння. Обряди літа пов'язувались із літнім сонцестоянням, а також важливим аграрним періодом, таким як очікування урожаю, який мала забезпечити магія рослин (Зелені свята) та води (Івана Купала). Осінній цикл обрядів збігався у часі зі збиранням врожаю. Річний цикл замикався і його повторюваність ставала основою утворення календарних обрядових традицій.

Весняний цикл розпочинався «зустріччю Зими з Літом», яка відносилася до «Стрітєння» (15 лютого). Це день, коли «при зустрічі стара Зима і молоде Літо сперечаються між собою - кому йти, а кому вертатися? Якщо до вечора тепліше стало, то Літо перебороло Зиму, а якщо холодніше - Зима» за О.Воропаєм. Саме в цей день всі уважно стежили за змінами погоди, а малі діти та підлітки, імітували фольклорні образи зими з літом, забавлялися такими іграми як: «в перетяжки» яка являє собою боротьбу на подвір'ї, «допомагаючи» Літу збороти Зиму [7].

Цикл обрядів, які проганяли зиму зустрічаючи весну продовжувався на Масляну, яка святкувалась в честь пробудження природи восени, ще у давніх слов'ян. На відміну від інших язичницьких свят саме Масляна майже не зазнала впливу зі сторони християнства та залишилась просто часом веселого дозвілля, пов'язаного з деякими елементами ритуалістики.

Народне хореографічне мистецтво дуже часто використовується в створенні творів наших відомих театральних діячів. Теми з народних обрядів та звичаїв висвітлені в творах видатних митців: веснянки і хороводи в п'єсі «Маруся Богуславка» та в «Бондарівні»; весільні обряди в п'єсах «Дві сім'ї»,

«Прислужники», «Зальоти соцького Мусія»; купальські ігрища в п'єсі «Ніч на Івана Купала».

Обряди які використовувалися у творах з піснями, танцями та хороводами, які є незмінною копією життя народу, які були перенесені на сцену розмовами разом із жартами як невід'ємними складовими елементами, що зв'язані з відповідним моментом обрядів [28].

Народний танець це одна з найдавніших ділянок духовної культури нашого народу. Були сформовані на ґрунті дохристиянських вірувань, звичаїв та обрядів та з часом стали не тільки традицією, але й однією з невід'ємних рис характеру українського народу. На сьогоднішній день складно навіть уявити будь-яке національне свято або обряд без хореографії, яка несе у собі вже естетичне значення, а не ритуальне.

Українські танці, на відміну від танцювальних культур в інших європейських народів, не зазнали впливу світських танців суспільної верхівки і тому зберегли свою оригінальність, безпосередність та щирість [12].

1.2. Ідейно-тематична основа

Тема. свята, побут, сватання пари в українських звичаях

Ідея. Відтворення та дотримання традицій за обрядами України

Надзавдання. збереження національно-культурних традицій регіонів України.

Фабула. Парубок йде робити пропозицію дівчині, його підтримують друзі, набравшись сміливості робить її ,дівчина згоджується тазaproшує рідних та друзів на святуцвання.

Наскрізна дія. Сватання до дівчини.

Протидія. Страх отримати відмову.

Конфлікт. Ззадрість дівчат, та бажання також стати нареченими.

Зерно. Прийняття свого положення, очікування певного часу.

Сюжет. Українські традиції під час сватання.

Видова спрямованість (вид хореографії). Народний танець.

Танцювальна форма. Хореографічна композиція (триптих).

Жанр. Побутовий танець.

Лібрето.

Одного сонячного ранку на Буковині парубок зі своїми друзями йдуть по лісу налаштуваючи його посвататися до коханої дівчини, раптово парубок показує хлопцям квітку яку підготував для неї, хлопці радіють за свого друга та підбадьорюють його. Сватання відбувається на Волині ,хлопець йде до своєї кохаої дівчини, далі приходять парубки та дівчата ,танцюють один з одним в дуже святковому настрої, несподівано хлопець дістає квітку, що символізує сватання, дівчина дуже здивувалась та зраділа, дівчата теж захотіли бути на її місці, це побачили паробки та пообіцяли, що наступними будуть вони, та усі разом пішли готуватися до святкування. Дійство відбувається на Центральній Україні, усі зібралися разом святкувати заручини, вітаючи молоду пару.

Характеристика хореографічних образів.

Перший тип. На сцені з'являються паробки, які показують сміливість та впевненість в собі.

Другий тип. Закохана пара, показує справжнє кохання.

Третій тип. Дівчата та хлопці ,які показують дружні відносини та радість за інших.

Музичний супровід.

Створюючи концертний номер, постановник повинен усвідомлювати, що без знання музики, без образного та емоційного змісту, без урахування тісного взаємозв'язку музики і танцю не можливо досягти саме потрібної виразності в хореографічному виконанні, яка підпорядковується відповідному ритму, темпу та метру хореографічного твору. Музика насичує танець емоційним змістом, що повинен співпадати із хореографічним змістом. Танець, який виражає в русі музику, повинен відповідати їй за своєю динамічною структурою, музичною формою, образним характером тощо [2, с.37].

Танець та музика характеризується особливою тематикою. Конфлікт в музиці відбувається за допомогою взаємодії контрастних тем, саме в такому випадку споріднення драматургічних законів розкривається. Розуміння законів хореографічного та музичного мистецтва відіграють важливу роль як для балетмейстера, так і для композитора.

Ритм, що використаний в танцювальній музиці на перший план, взаємодіючи з іншими елементами музичної мови, вплинув на формування її особливостей композиції. Тому повторення ритмічних фігур формує розділення музики на однакові за довжиною мотиви. Чіткість мотивної побудови стимулює відповідну гармонічну визначеність. Мотивна і гармонійна рівномірність диктує виразність музичної форми, в основі якої квадратність, що відрізняє танцювальну музику від нетанцювальної [9,с.98].

Інструментальний фольклор займає важливе місце в музичній культурі України. Музичний інструментарій України дуже багатий та різноманітний, що включає широкий ряд духових, струнних та ударних інструментів. Велика частина українських народних музичних інструментів сягають часів Русі, інші інструменти (наприклад, скрипка) прийнялися на українському ґрунті пізніше, проте набули своїх виконавських особистостей та традицій.

Найдавніші пласти українського інструментального фольклору пов'язані з календарними святами та обрядами, які супроводжувалися маршовою (марші до ходи, вітальні марші) і танцювальною музикою (гопачки, козачки, коломийки, полечки, вальси, голубки, аркани тощо) і пісенно-інструментальною музикою для слухання. Традиційні інструментальні ансамблі частіше за все були трійками з різних інструментів, наприклад, скрипки, сопілки та бубна. Виконання музики передбачає також певну частину імпровізації.

У хореографічній постановці ми використали буковинську народну музику, волинську, та музику центральної України.

Музичний твір до даної хореографічної постановки має:

Лад – мінор, мажор.

Музична форма – музика складається з трьох композицій, кожна яких має кілька частин.

Музичний розмір – 4/4.

Темп - дуже різноманітний від повільного до дуже швидкого.

Зміст музики – ліричний, святковий.

Хронометраж – 06:50.

РОЗДІЛ 2.

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

Назва частини	Зміст
Експозиція	На сцені з'являється хлопець у своїх думках, думаючи про дівчину з якою бажає заручитись.
Зав'язка	З'являються хлопці, друзі парубка, які підбадьорюють його, та надають впевненості.
Розвиток дії	Хлопець йде на зустріч з дівчиною, з'являються їх друзі, та він дістає квітку, яка символізує кохання.
Кульмінація	Дівчина згоджується.
Розв'язка	Починається святкування, разом з усіма друзями.

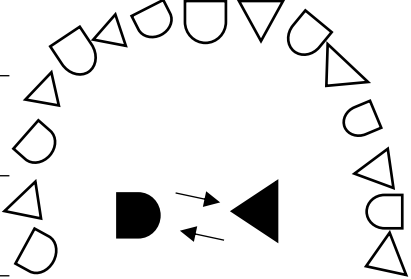
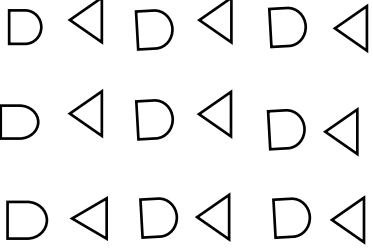
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

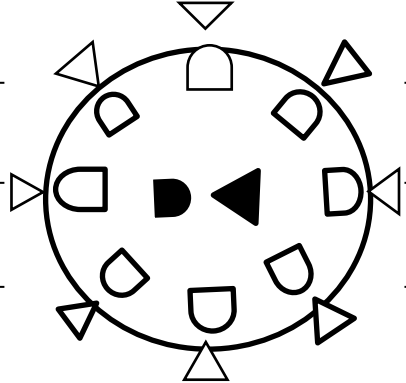
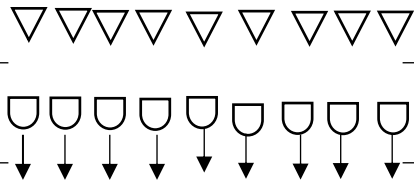
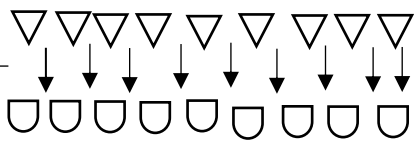
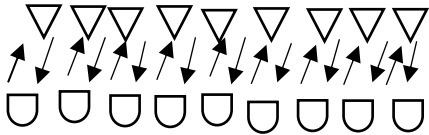
Загальноприйняті умовні позначки та скорочення.

- — Дівчина.
- — Хлопець.
-

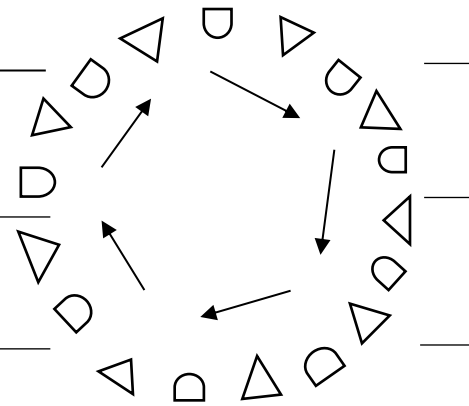
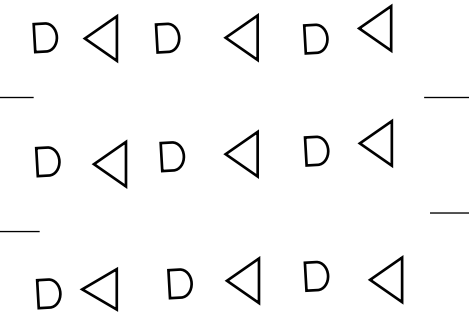
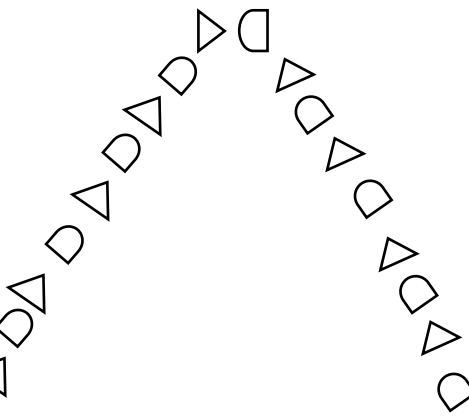

- Напрямок руху.
 — Соліст.
 — Солістка.

Архіт ек тонік а	Малюнок танцю	Кількі сть тактів	Хореографічни й текст
Експозиція		16 тактів	Виходить хлопець показує свій характер та манеру.
Розвиток дії		8 тактів	Виконання комбінації № 1.
		20 тактів	Виконання комбінації № 2.

		16 тактів	Комбінація № 3.
Розвиток дії		8 тактів	Комбінація № 4.
		8 тактів	Комбінація № 5.
		8 тактів	Комбінація № 6.

		8 тактів	Комбінація № 7.
		8 тактів	Комбінація № 8.
		16 тактів	Комбінація № 9.
		8 тактів	Комбінація № 10.

		8 тактів	Комбінація № 11.
Кульмінація		32 такти	Комбінація № 12.
Розв'язка		4 такти	Хлопці підхоплюють дівчат та закінчують святковий танець.

2.3. Сценографія

Оформлення сцени

Світлова партитура експозиція – у темних тонах. Зав’язка – у темно-синіх, темно-червоних. Розвиток дії – жовті, бежеві, світлі кольори. Кульмінація – жовті, світлі, рожеві тони. Розв’язка – білі, жовті, світлі кольори.

Ескізи костюмів ми використовуємо українські народні костюми Буковини, Волині та Центральної України.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження ми дійшли таких висновків:

- проаналізувавши історичну основу поеми, визначили, що Народний танець це одна з найдавніших ділянок духовної культури нашого народу. Були сформовані на ґрунті дохристиянських вірувань, звичаїв та обрядів та з часом стали не тільки традицією, але й однією з невід'ємних рис характеру українського народу. На сьогоднішній день складно навіть уявити будь-яке національне свято або обряд без хореографії, яка несе у собі вже естетичне значення, а не ритуальне.

- українські танці, на відміну від танцювальних культур в інших європейських народів, не зазнали впливу світських танців суспільної верхівки і тому зберегли свою оригінальність, безпосередність та щирість.

- у процесі створення балетмейстерської постановки, значну роль зайняла саме фантазія постановника, адже на першому етапі потрібно було визначити унікальність регіонів, а потім створити танцювальні сцени на їх основі. Щоб передати саме обряд сватання, кожна деталь повинна компонуватися, такі як: ідея, тема, сюжет, костюми, сценографія та рухи;

- під час розробки ідейно-тематичної основи, дуже важливою частиною є драматургія : експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка, щоб повністю передати сюжет підбирались ті виконавці, які в повній мірі змогли відтворити весь спектр емоцій.

- прописали характеристику образів для кожного героя, адже на сцені засобом хореографічного мистецтва передаються всі емоції виконавця, вимальовуючи його характеристику. Так як хореографічне мистецтво пов'язано з музикою, хореографічний образ, його розвиток слід розглядати в тісній взаємодії з музичним твором.

- обираючи музичну основу, ми спирались на оригінальність, щоб кожна музична частина підкреслювала хореографічний сюжет, який показано на сцені;

- була розроблена сценографія, адже світло, костюми та декорації – це стало невід’ємною частиною хореографічної постановки.

- проаналізувавши джерела, ми дійшли висновку, що ескіз костюму народних танців буде гармонічно відповідати даним народам.

- для розкриття сюжету та лексики була розроблена графічна таблиця танцю з її описом. Українські танці, на відміну від танцювальних культур в інших європейських народів, не зазнали впливу, та зберегли свою оригінальність, безпосередність та щирість.

Отже, Народний танець це одна з найдавніших ділянок духовної культури нашого народу. Були сформовані на ґрунті дохристиянських вірувань, звичаїв та обрядів та з часом стали не тільки традицією, але й однією з невід’ємних рис характеру українського народу. На сьогоднішній день складно навіть уявити будь-яке національне свято або обряд без хореографії, яка несе у собі вже естетичне значення, а не ритуальне.

Комбінація № 1.

1-такт: випад на правій нозі , далі soutenu за лівою ногою.

2-й такт: повторюємо рух 1 такту в іншу сторону.

3-й такт: відхід назад на півпальцях, у ліву сторону.

4-й такт: два тинка завершуючи розворотом у пари.

5- 8 такт: balancoir правою ногою з перегином тулуба.

Комбінація № 2.

1-4 такт: в парі виконуємо вистукування, поворот до лівої сторони дивлячись на партнера.

5-6 такт: хлопці та дівчата роблять комбінацію у парах по колу.

7-8 такт: боковий хід у напрямку лівої ноги.

9-12 такт: стрибок з піджатими ногами та розворот у пари.

12- 14 такти: хлопець виконує присядку, дівчина дивиться.

15-16 такти: дівчина виконує обертаси, тинки.

17- 18 такти: акторська гра.

19-20 такти: підтримка дівчат хлопцями.

Комбінація № 3.

1-2 такт: пари виконують основний хід буковинського танцю.

3-4 такт: хлопець та дівчина виконують два вальсових оберта в парі.

5-8 такт: повторити рухи 1-4 тактів.

9-10 такт: виконується підтримка, хлопець бере дівчину за талію та переставляє.

11-12 такти: хлопці виконують буковинський хід, вікрикуючи кричалки.

13-16 такти: повторення рухі 9-12 тактів.

Комбінація № 4.

1-4 такт: паробки виходять на передній план, виконуючи різні трюки.

4-8 такти: дівчата заходять у коло та роблять припадання по колу.

Комбінація № 5.

1-2 такти: дівчата розширяють круг та роблять оберти.

3-4 такти: хлопці б'ють хлопавку волинському стилі.

5-8 такти: повторення рухів 3-4 такту до іншої сторони.

Комбінація № 6.

1-2 такти: дівчата легким бігом збігаються на лінії.

3-4 такти: виконують комбінацію з обертами .

5-8 такти: у парах повертаємося на лінії.

Комбінація № 7.

1-2 такти: хлопці виконують переступання ногою до сторони и пауза.

3-4 такти: дівчата виконують переступання ногою досторони.

5-6 такти: дівчата та хлопці стають у пари.

7-8 такти: виконують вірвовочку ,дивлячись один на одного.

Комбінація № 8.

1-2 такти: хлопець робить випад на коліно.

3-4 такти: дівчина виконує підскоки у волинському характері по колу.

5-6 такти: хлопець виростає з коліна.

7-8 такти: та виконує подвійний *pirouette en dedans*.

Комбінація № 9.

1-й такт: пари переходять в малюнок діагональ основним кроком.

2-й такт: хлопці роблять хлопавку, дівчата відходять назад.

3-8 такти: виконуємо рухи 1-2 такту підряд.

9-10 такти: хлопці виконують кидки ногами .

11-12 такти: дівчата роблять антураж.

13-16 такти: повторити рухи 9-12 тактів в ліву сторону.

Комбінація № 10.

1-2 такти: хлопці починають присядки .

3-4 такти: дівчата стають у півколо.

5-й такт: хлопці в парах виконують кабріолі.

6-й такт: повторюють змінюючись між собою.

7-8 такти: дівчата виходять на цент кола виконуючи комбінацію на оберти .

Комбінація № 11.

1-й такт: переступання з однієї ноги на іншу руки змінюють позиції, 1,2 та 3.

2-такт: роблять мілкий бігунець на високих півпальцях.

3-8 такти: повторити рухи 1-2 тактів.

Комбінація № 12.

1-2 такти: дівчата повертаються до партнерів, стрибками *jete* по колу.

3-4 такти: виконують вистукування в парах.

5-6 такти: хлопець починає робити присядку перед дівчиною.

7-8 такти: дівчина обертається позаду.

9-12 такти: повертаючись один до одного беруться за талію.

13-16 такти: обертаються.

17-20 такти: виконують вірвовочку, хлопець тримає за талію дівчину.

21-24 такти: повторити рухи 17-20 такту в іншу сторону.

25-28 такти: хлопець виводить дівчину на бігунець у парах

29-32 такти: хлопець підхоплює дівчину на руки та розкручує на фінальну точку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко В. Українські національні танці. Кн. 1. Вінніпег-Київ-Львів, 1928. 52 с.
2. Василенко К. Ю. Украинский народный танец М.: Искусство, 1981. 168 с.
3. Васильева Е. Танец . М.: Искусство, 1968. 424 с.
4. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцюК. : Муз. Україна, 1990. 150 с.
5. Вірський П. У вихорі танцю. К.: Мистецтво, 1977. 85 с.
6. Віхрова Т. В. Особливості українського костюма // Традиційно-побутова культура Луганщини кінця ХІХ - початку ХХ століття. Луганськ: Прес-експрес, 2013. С. 222-304.
7. Воропай О. Звичаї нашого народу: етнографічний нарис. К.: АВПТ "Оберіг", 1993. . 592 с.
8. Голдрич О.С. Хореографія. Львів: СПОЛОМ, 2006. 501с.
9. Голдрич О. С. Хореографія: Посібник з основи хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: Край, 2003 160 с.
10. Голейзовский К. Образы русской народной хореографии. М.:Искусство, 1964. 368 с.
11. Гуменюк А.І. Народне хореографічне мистецтво України. К. : Академія наук України, 1963. 151 с.
12. Гуменюк А. Л. Українські народні танці. К.: Наукова думка, 1969. 412 с.
13. Заєць В. Дух України. // Культура і життя. 2004. № 3. 455с.
14. Зайцев С. Основи народно-сценічного танцю. К., 1975. 215 с.
15. Захаров Р. В. Записки балетмейстера. М.: Искусство, 1976. 352 с.
16. Захаров Р. В. Искусство балетмейстера. М.: Искусство, 1954. 398 с.
17. Захарченко В. Г. Режисура танцю. К.: ДАКККіМ, 2005. 50 с.

18. Климов А. Основы русского народного танца : Учеб. для вузов искусств и культуры. 2-е изд. ; испр. и доп. М. : Изд-во Моск.ин-та культуры, 1994. 318 с.
19. Легка С. А. Українська народна хореографічна культура ХХ ст.: автореф. дис. канд. іст. наук: спец. 17.00.01 Теорія та історія культури / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. К., 2003. 20 с.
20. Лопухов А., Ширяев А., Бочаров А. Основы характерного танца.. Л.-М., 1939. 266 с.
21. Матейко К. І. Український народний одяг. Київ: Наукова думка, 1977. –234 с.
22. Пономар Л. Г. Назви одягу Полісся. // Народна творчість та етнографія, 1989. № 5 С. 33-41.
23. Ткаченко Т. Народные танцы. М. : Искусство, 1954. 682 с.
24. Устинова Т. Беречь красоту русского танца. М., 1959. 375 с.
25. Устинова Т. Избранные русские народные танцы. М.: Искусство, 1996. – 233 с.
26. http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Fak_dosh_osv/Pr_6.pdf.
27. <https://cult.bobrodobro.ru/15182>.
28. <https://cult.bobrodobro.ru/15174>.